

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ទីស្តីការក្រសួងយុត្តិធម៌
លេខ ២៧ ប្រក.រប.កយ/០៤

ប្រកាស

ស្តីពី

របៀបរបបធ្វើការងារ របស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ សន/រកត/១១៩៨-៧២ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០២/សន/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/រកម/០១៩១/០៤ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌
- បានឃើញក្រឹត្យលេខ ០៦ ក្រ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៩៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការចាត់តាំងនិងសកម្មភាពរបស់សាលាជម្រះក្តីនៃរដ្ឋកម្ពុជា
- បានឃើញបទបញ្ញត្តិស្តីពីប្រព័ន្ធតុលាការ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌសម្រាប់អនុវត្តនៅប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងសម័យអន្តរកាល ដែលប្រកាសឱ្យប្រើដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ (SNC) ចុះថ្ងៃទី១០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩២
- បានឃើញក្រឹត្យលេខ ២១ ក្រ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១០២/០០៥ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្ម មាត្រា ៣៦ មាត្រា ៣៨ មាត្រា ៩០ និងមាត្រា ៩១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- បានឃើញវាក្យខ័ណ្ឌ ៣ នៃចំណុចទី១០ មាត្រា ៣៦ ថ្មីនៃច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

សម្រេច

ប្រការ ១ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬមន្ត្រីដែលអាចបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣៦ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មមាត្រា ៣៦, ៣៨, ៩០ និង ៩១ ច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែលប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១០២/០០៥ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២ ត្រូវបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួនឱ្យបានត្រឹមត្រូវទៅតាមចរិតលក្ខណៈនៃបទល្មើស ។

ប្រការ ២ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលមានសមត្ថកិច្ចគឺ ៖

- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នាទីកន្លែងដែលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌកើតមាន ឬ
- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នាទីកន្លែងដែលជនល្មើសត្រូវបានរកឃើញ ឬ
- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នាទីលំនៅដ្ឋានរបស់ជនល្មើស ឬ
- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលក្រសួងយុត្តិធម៌បានប្រគល់សមត្ថកិច្ចឱ្យ ។

ប្រការ ៣ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬមន្ត្រីទាំងឡាយដែលបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលបានរៀបរាប់ក្នុងមាត្រា ៣៦ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មានកាតព្វកិច្ចអនុវត្តឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់តាម

ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ និងអនុវត្តនូវរាល់សេចក្តីសម្រេច ឬ ដីកា ឬ សាលក្រម ឬសាលដីកាសាលា ទាំងឡាយ ដែលបង្គាប់បញ្ជាពីព្រះរាជអាជ្ញា ឬពីចៅក្រមដោយផ្ទាល់ ដោយមិនត្រូវអូសបន្លាយពេលវេលា ឬសំអាងហេតុផល ផ្សេងៗ ដូចជាមានការរង់ចាំបញ្ហាតាមឋានានុក្រមនោះឡើយ ។ នៅពេលអនុវត្តប្រសិនបើមានជួបការលំបាកស្មុគ្រ ស្មាញមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌គប្បីសុំគោលការណ៍ពីព្រះរាជអាជ្ញា ឬពីចៅក្រម ឬពីថ្នាក់លើរបស់ខ្លួនដើម្បីចាត់វិធាន ការអនុវត្តឱ្យបានសម្រេចហើយត្រូវរាយការណ៍រាល់សកម្មភាពទាំងនោះជូនថ្នាក់លើតាមឋានានុក្រម ដើម្បីជ្រាប លើកលែងតែដីកានាំខ្លួន ដីកាចាប់ខ្លួន ដីកាស្វែងរកចាប់ខ្លួន ដែលត្រូវបញ្ជូនផ្ទាល់ទៅស្នងការនគរបាលខេត្ត-ក្រុង ឬ ប្រធានអង្គភាព ចំណុះក្រសួងដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ហើយស្នងការនគរបាលខេត្ត-ក្រុង ឬប្រធានអង្គភាពពាក់ព័ន្ធ ទាំងនោះត្រូវចាត់ឱ្យអនុវត្តមិនឱ្យលើសពីមួយសប្តាហ៍គិតពីថ្ងៃបានទទួលដីកា ។

ប្រការ ៤ អភិបាល អភិបាលរងខេត្ត-ក្រុង អភិបាល អភិបាលរងស្រុក-ខណ្ឌ មេឃុំ-ចៅសង្កាត់ ភារកិច្ចបំពេញ មុខងារ ជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ផង និងមុខងារជាអាជ្ញាធររដ្ឋបាលក្នុងរង្វង់សមត្ថកិច្ចដែនដីផង ។

ក/-ក្នុងមុខងារជាមន្ត្រីអាជ្ញាធររដ្ឋបាលដែនដី អភិបាលខេត្ត-ក្រុង ព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការខេត្ត- ក្រុង ប្រធានតុលាការខេត្ត-ក្រុង ត្រូវអនុវត្តអោយបានត្រឹមត្រូវតាមសារាចរអន្តរក្រសួង លេខ២០៤ ស.រ. ៩៥ ចុះថ្ងៃ ទី០២-៣-៩៥ ដែលចេញដោយក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងមហាផ្ទៃ លើកលែងតែចំណុចណាដែលផ្ទុយពីច្បាប់ ។

ខ/-ក្នុងមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលមានភារកិច្ចបង្ក្រាបបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ អភិបាល អភិបាលរងខេត្ត-ក្រុង អភិបាល អភិបាលរងស្រុក-ខណ្ឌ មេឃុំ-ចៅសង្កាត់ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំសកម្មភាព និង សម្របសម្រួលពីព្រះរាជអាជ្ញា ។

គ/-មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនអាចចេញសេចក្តីណែនាំ សេចក្តីបង្គាប់បញ្ជាអ្វីដល់មន្ត្រីក្រោមឱវាទ របស់ខ្លួនដែលមានខ្លឹមសាររារាំង ឬ ប្រឆាំងនឹងការអនុវត្តន៍សាលក្រម ឬ សាលដីកាសាលា ឬ ដីកាសម្រេច ឬ សេចក្តី សម្រេចដែលដាក់ចេញដោយតុលាការ ឬ ចៅក្រម ឬ ព្រះរាជអាជ្ញាបានឡើយ ។ អំពើរារាំងប្រឆាំងទាំងនេះនឹងត្រូវ ទទួលការចោទប្រកាន់ និង ផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៤៥ នៃ ក្រឹត្យ-ច្បាប់លេខ ២៧ ក្រ.ច ចុះថ្ងៃទី១២-៣-៨៦ ឬ ច្បាប់ ដែលមានចែងពីបទល្មើសប្រភេទនេះ ។

ឃ/-បើមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ យល់ឃើញថាចៅក្រម ឬ ព្រះរាជអាជ្ញា ឬក្រឡាបញ្ជីបានប្រព្រឹត្តអំពើ ខុសឆ្គងណាមួយត្រូវរាយការណ៍ ប្តឹងទៅឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា សាលាឧទ្ធរណ៍ ឬ រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងយុត្តិធម៌ ដើម្បីចាត់វិធានការកែលំអ ឬ ដាក់វិន័យតាមច្បាប់ ។

ប្រការ ៥ ក/-ក្នុងករណីដែលកើតមានបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ បទល្មើសមជ្ឈិមជាក់ស្តែង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវ ចុះទៅពិនិត្យដល់ទីកន្លែងកើតហេតុដើម្បីកត់ត្រា និងស្វែងរកនូវវត្ថុតាងណាៈបទល្មើសប្រមូលភស្តុតាងនិងរ៉ាប់រង រក្សាទុកខ្ពស់រយនៃភស្តុតាងទាំងឡាយកុំឱ្យបាត់បង់ ហើយត្រូវរាយការណ៍ជាបន្ទាន់តាមមធ្យោបាយឆាប់បំផុតនូវព្រឹត្តិ ហេតុនៃបទល្មើសជាក់ស្តែងនោះ ជូនព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការខេត្ត-ក្រុង ដើម្បីចុះដីកានាំប្រតិបត្តិការស្រាវជ្រាវដល់ ទីកន្លែងកើតហេតុ និងចាត់វិធានការតាមច្បាប់ជាសមត្ថកិច្ច ។ ក្នុងករណីនេះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិចាប់ និង ឃាត់ខ្លួនជនល្មើសក្នុងរយៈពេល៤៨ ម៉ោង ហើយត្រូវប្រញាប់នាំខ្លួនជនល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក់ស្តែង នេះទៅប្រគល់ជូនព្រះរាជអាជ្ញា ដោយមិនគិតពីរយៈពេលនៃការដឹកជញ្ជូនជនល្មើសនេះឡើយ ។

ខ/-ក្នុងករណីដែលមានភស្តុតាងជាក់ស្តែងយ៉ាងខ្លាំង ច្បាស់លាស់ ហើយស៊ីសង្វាក់ដែលបញ្ជាក់ បានថា ជនសង្ស័យបានចូលរួមក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិមមែនមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មានកាតព្វកិច្ចចាត់ វិធានការដូចបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិមជាក់ស្តែងដែរ ដូចទាំងវិធានការប្រមូលភស្តុតាងចាប់និងឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យ បញ្ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញា ។ ប៉ុន្តែបើជននោះរត់គេចខ្លួនមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចសុំដីកាចាប់ខ្លួនពីព្រះរាជអាជ្ញាបាន ប្រសិនបើជនសង្ស័យនោះមានសារតាជាតិច្បាស់លាស់ក្នុងរយៈពេលនេះវិធានការប្រមូលភស្តុតាង និងការកសាង សំណុំរឿងត្រូវតែធ្វើឱ្យបានឆាប់ ពុំចាំបាច់រង់ចាំការចាប់ខ្លួនជនល្មើសបាននោះឡើយ ។

គ/ក្នុងករណីបទល្មើសមិនជាក់ស្តែង ការចាប់ខ្លួនជនជាប់សង្ស័យត្រូវមានដីកាពីចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬ ព្រះរាជអាជ្ញាជាដាច់ខាត ។ ការនាំខ្លួន ឬ ការចាប់ខ្លួនជនល្មើស ឬជនជាប់ចោទ ឬទណ្ឌិតតាមដីកានាំខ្លួន ឬ ដីកាចាប់ខ្លួនរបស់ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬរបស់តំណាងអយ្យការដែលសំណុំរឿងមាននៅតុលាការរួចហើយ ការឃាត់ខ្លួនជនទាំងនេះ ពីសំណាក់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនអាចសុំពន្យារពេលលើសពី ៤៨ ម៉ោងបានឡើយ ។

ប្រការ ៦ ក្នុងករណីពិសេសចាំបាច់ដូចជាបទឧក្រិដ្ឋធ្ងន់ធ្ងរ និងសុក្រស្មាញ ដែលជនល្មើសត្រូវចាប់ខ្លួនដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចសុំពន្យារពេលឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យបានរយៈពេលមិនលើសពី២៤ ម៉ោង ដោយមិនគិតពីរយៈពេលចាំបាច់សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូន ។ ការពន្យារពេលនៃការឃាត់ខ្លួននេះ អាចអនុវត្តបានតែក្នុងលក្ខខណ្ឌដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៣៨ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌតែប៉ុណ្ណោះ ។

ប្រការ ៧ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិឆែកឆេរលំនៅដ្ឋានបានតែក្នុងករណីកើតមានបទល្មើសឧក្រិដ្ឋឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងករណីកើតមានបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមមិនជាក់ស្តែង ការឆែកឆេរអាចអនុវត្តបានលុះត្រាតែមានដីកាបង្គាប់ឱ្យឆែកឆេរពីតំណាងអយ្យការ ឬចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ រាល់ការឆែកឆេរត្រូវគោរពតាមវិធានដូចខាងក្រោម ៖

- ការឆែកឆេរត្រូវមានសាក្សីយ៉ាងតិចពីររូបចូលរួម(សាក្សីអាចជាអ្នកជិតខាង ឬម្ចាស់ផ្ទះ) ហើយត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខជនជាប់សង្ស័យ ឬសមាជិកគ្រួសារនៃជនជាប់សង្ស័យ ។
- សាក្សីទាំងនេះ មិនអាចជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬជាកងរាជអាវុធហត្ថដែលជាម្ចាស់ផ្ទះចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រតិបត្តិការឆែកឆេរនោះឡើយ ។

-ការឆែកឆេរត្រូវធ្វើនៅក្នុងចន្លោះពេលពីម៉ោង៦ព្រឹក ទៅម៉ោង៦ល្ងាចប៉ុណ្ណោះ។ បើផុតកំណត់រយៈពេលនេះទៅនីតិវិធីនៃការឆែកឆេរនេះនៅមិនទាន់បានបញ្ចប់ទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបញ្ឈប់នីតិវិធីនៃការឆែកឆេរនោះភ្លាម ហើយត្រូវចាត់កម្លាំងហ៊ុំព័ទ្ធទឹកនៃឆែកឆេរនោះ រង់ចាំបន្តការឆែកឆេរនោះនៅថ្ងៃបន្ទាប់ទៀត។

ប្រការ ៨ ដែលហៅថា បទល្មើសជាក់ស្តែងគឺបទល្មើសទាំងឡាយណា ដែលប្រព្រឹត្តដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៨ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល ។

ប្រការ ៩ ក្នុងករណីកើតមានបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមមិនជាក់ស្តែង ហើយដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានទទួលបណ្តឹង ឬបានដឹងអំពីព្រឹត្តិហេតុនៃបទល្មើសនោះ ដែលកើតមានឡើងនៅក្នុងរង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវជូនដំណឹងជាប្រញាប់ទៅព្រះរាជអាជ្ញាសាមី ទៅថ្នាក់លើរបស់ខ្លួនជាខ្សែបណ្តោយតាមគ្រប់មធ្យោបាយដែលអាចធ្វើទៅបានរួចចុះទៅពិនិត្យស្រាវជ្រាវស្វែងរកបទល្មើស និងកសាងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការខេត្ត-ក្រុងក្នុងពេលដ៏ខ្លី ហើយរាយការណ៍ជូនទៅថ្នាក់លើរបស់ខ្លួនអំពីសកម្មភាពការងារដែលខ្លួនបានបំពេញដោយភ្ជាប់នូវសេចក្តីចម្លងសំណុំឯកសារផ្សេងៗនៃសំណុំរឿងទៅជាមួយផង ។

ក្នុងករណីដែលបានទទួលបណ្តឹងទាំងឡាយដែលមិនចូលជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវកោះអញ្ជើញម្ចាស់បណ្តឹងឱ្យមកទទួលយកសំណុំរឿងវិញ ដោយពន្យល់គេឱ្យយកទៅដាក់ជូនចំស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ជួយបញ្ជូនទៅស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចប្រសិនបើមានសំណូមពរពីម្ចាស់បណ្តឹង ដោយមិនត្រូវតម្កល់ទុកសំណុំរឿងមិនចាត់ការឡើយ ពីព្រោះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចការពារផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់រដ្ឋ និងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

ប្រការ ១០ កិច្ចប្រតិបត្តិការបង្ក្រាបបទល្មើសសំខាន់ៗទាំងឡាយរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវមានការដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលពីព្រះរាជអាជ្ញាលើនីតិវិធី និងលើវិធានការស៊ើបអង្កេតដើម្បីធានាការកសាងសំណុំរឿងការចោទប្រកាន់ជនល្មើសឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព។

ដោយឡែករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិប្រគល់សមត្ថកិច្ចទៅឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ណាមួយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងនោះរួមទាំងព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែលត្រូវបំពេញមុខងារជាមន្ត្រី នគរបាលយុត្តិធម៌ផងដែរ ។

ប្រការ ១១ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅទីកន្លែងកើតហេតុត្រូវសាកសួរយកចម្លើយពីជនរងគ្រោះ សាក្សី និងជន ល្មើស ឬជនជាប់សង្ស័យ ធ្វើការពិនិត្យទីកន្លែងកើតហេតុ និងដកហូតឃាត់ទុកនូវវត្ថុតាងឱ្យបានត្រឹមត្រូវកត់ត្រាក្នុង កំណត់ហេតុនូវការពិនិត្យឃើញរបស់ខ្លួន និងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្លួន ។

នៅក្នុងកំណត់ហេតុនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវកត់ត្រាឱ្យបានត្រឹមត្រូវនូវគោត្តនាម នាម និង មុខងាររបស់អ្នកត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុ។

កំណត់ហេតុត្រូវចុះហត្ថលេខា ឬផ្ដិតមេដៃ នៃអ្នកត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុ និងអ្នកចូលរួមព្រមទាំងត្រូវចុះ កាលបរិច្ឆេទឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់ហើយត្រូវរៀបរយជាចំណាត់ថ្នាក់នូវការឆ្លុះបញ្ចាំង ឬបន្ថែមបន្ថយពាក្យ។ ប្រសិនបើមានការឆ្លុះបញ្ចាំង ឬការបន្ថែមនូវពាក្យ ឬសេចក្ដីអ្វីមួយត្រូវចុះនិទ្ទេសបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវសេចក្ដី បន្ថែម ឬបន្ថយពាក្យនោះដោយមានចុះហត្ថលេខាទទួលយល់ព្រមពីអ្នកសួរ អ្នកឆ្លើយ និង អ្នកធ្វើកំណត់ហេតុ ។

ប្រការ ១២ ជាគោលការណ៍ កំណត់ហេតុទាំងឡាយរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មិនមែនជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ បង្ខំឱ្យតំណាងអយ្យការធ្វើការចោទប្រកាន់ជនល្មើសតាមនោះទេ ។ ជាទូទៅកំណត់ហេតុទាំងនោះគឺគ្រាន់តែផ្តល់ ព័ត៌មានអំពីធាតុផ្សំទាំងឡាយនៃបទល្មើសសម្រាប់ជាមូលវិចារណ៍របស់តំណាងអយ្យការ និងតុលាការប៉ុណ្ណោះផ្អែក តាមមាត្រា ៤១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ប៉ុន្តែមាត្រា ៤២ នៃច្បាប់នេះ ដែរបានបញ្ជាក់ថា កំណត់ហេតុរបស់ម ន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវទុកជាបន្ទាល់ គឺមានន័យថា ត្រូវទុកជាឯកសារដើម ឬជាភស្តុតាងដែលត្រូវជឿរហូតដល់ មានភស្តុតាងផ្ទុយ ។

ប្រការ ១៣ ចំពោះបទលហវិញ កំណត់ហេតុរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវទុកជាបន្ទាល់ជាដរាបរហូតដល់ មានភស្តុតាងផ្ទុយ ប៉ុន្តែត្រូវមានលក្ខខណ្ឌមួយគឺភ្នាក់ងារដែលមានសមត្ថកិច្ចធ្វើកំណត់ហេតុត្រូវមានគុណសម្បត្តិ ដើម្បីពិនិត្យបទល្មើសតាមផ្លូវច្បាប់ផងទើបបាន ។

ប្រការ ១៤ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិពិនិត្យនិងធ្វើប្រតិបត្តិការបង្ក្រាបបទល្មើស ដែលកើតមានឡើងជា យថាហេតុនៅក្នុងរង្វង់ដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនបានគ្រប់ពេលវេលា រៀបរយតែបទល្មើសខ្លះដែលច្បាប់តម្រូវឱ្យមាន ពាក្យបណ្ដឹងពីអ្នករងគ្រោះ ឬដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីជាមុនសិន ។

ប្រការ ១៥ ព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការខេត្ត-ក្រុងដែលជាម្ចាស់បណ្ដឹងអាជ្ញា និងជាអ្នកដឹកនាំប្រតិបត្តិការនៃមន្ត្រី នគរបាលយុត្តិធម៌ដើម្បីបង្ក្រាបបទល្មើស កាលបើបានទទួលព័ត៌មានឬសេចក្ដីរាយការណ៍ថា មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ បានផ្ដើមសំណុំរឿងចោល ឬតម្កល់រឿងទុកមិនចាត់ការ ឬមិនព្រមបញ្ជូនមកព្រះរាជអាជ្ញា ក្រោមមូលហេតុគុភាគីបាន ព្រមព្រៀងគ្នាដោយនោះព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវចេញបញ្ជាបង្គាប់ឱ្យមន្ត្រីនគរបាលដែលមានសមត្ថកិច្ចនោះ ចាត់ការជា បន្ទាន់តាមនីតិវិធី ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជាគោលការណ៍ត្រូវតែអនុវត្តតាមបញ្ជានេះជាដរាប ។ ក្នុងករណីមន្ត្រី នគរបាលយុត្តិធម៌មិនព្រមអនុវត្តតាមដីកាបង្គាប់ ឬលិខិតបញ្ជារបស់ព្រះរាជអាជ្ញាទេ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចផ្ដើមចោទ ប្រកាន់ពីបទរារាំងនីតិវិធីរបស់តុលាការ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៤៥ នៃក្រឹត្យច្បាប់លេខ ២៧ ក្រ.ច ចុះថ្ងៃទី១២- ០៣-៨៦ ឬតាមច្បាប់ផ្សេងទៀតដែលចែងពីបទល្មើសប្រភេទនេះ ។

ប្រការ ១៦ ចំពោះជនប្រព្រឹត្តបទល្មើសមជ្ឈិមជាក់ស្ដែង ឬបទល្មើសមជ្ឈិមដែលមានភស្តុតាងជាក់ស្ដែងយ៉ាង ខ្លាំងច្បាស់លាស់និងស៊ីសង្វាក់ ដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានចាប់នឹងឃាត់ខ្លួនដោយមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់រួច បញ្ជូនមកលោកព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីចាត់ការតាមច្បាប់នោះ ព្រះរាជអាជ្ញាគប្បីធ្វើដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរចោទប្រកាន់ ជូន រឿងទៅជំនុំជម្រះភ្លាម ដើម្បីចៅក្រមជំនុំជម្រះបានសម្រេចតាមស្មារតីមាត្រា ៦៤ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឬ តាមស្មារតីមាត្រា ៦៥ នៃច្បាប់នេះ កាលបើយល់ថាគួរសម្រេចបែបនេះ ។

ប្រការ ១៧ ក្នុងករណីបទល្មើសមិនជាក់ស្តែងហើយដែលមានកម្រិតទណ្ឌកម្មចែងក្នុងច្បាប់មិនលើស ពីមួយឆ្នាំ ដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានកសាងសំណុំរឿងប្រកបដោយភស្តុតាង និងធាតុផ្សំគ្រប់គ្រាន់បញ្ជូនមកព្រះរាជ អាជ្ញាមានសិទ្ធិធ្វើដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរចោទប្រកាន់ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ តាមមាត្រា៦១ និង ៦៧ នៃច្បាប់ស្តីពី នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

ប្រការ ១៨ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នៃក្រសួងស្ថាប័នទាំងឡាយ ដែលច្បាប់បានប្រគល់អំណាចឱ្យធ្វើការពិនិត្យ បទល្មើសដែលមានចែងត្រង់ចំណុចទី១០ នៃមាត្រា ៣៦ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្ម ច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ក៏ត្រូវ ស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលពីព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការខេត្ត-ក្រុង ដែរ ។

ប្រការ ១៩ ចំពោះបទល្មើសគយ និងរដ្ឋាករ បទល្មើសជលផល បទល្មើសព្រៃឈើ បទល្មើសបរិស្ថាន បទ ល្មើស គុណភាពទំនិញ ។ល។ ដែលភាគច្រើនជាប្រភេទបទល្មើសជាក់ស្តែង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលមាន ចង្អុលក្នុងប្រការ១៨ខាងលើ មានកាតព្វកិច្ចរៀបចំសំណុំរឿងបញ្ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញា ដើម្បីធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានស្ថាពរ ចោទប្រកាន់ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះភ្លាម ប្រសិនបើជនល្មើសត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងឃាត់ខ្លួនដោយមានកំណត់ហេតុ ត្រឹមត្រូវបញ្ជូនមកជាមួយដើម្បីចៅក្រមជំនុំជម្រះសម្រេចតាមស្មារតីមាត្រា៤៤នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ក្នុង ករណីបទល្មើសដែលច្បាប់កម្រិតទណ្ឌកម្មចាប់ពីប្រាំឆ្នាំឡើងទៅ ទោះបីអំពើនោះជាបទល្មើសជាក់ស្តែងឬមិនជាក់ ស្តែងក៏ដោយ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែធ្វើដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ ដើម្បីឱ្យចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រេចពីការ ឃុំខ្លួន ឬឱ្យនៅក្រៅឃុំបណ្តោះអាសន្នតាមមាត្រា ៧៩ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ និងមាត្រា១៣-១៤ នៃច្បាប់ ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល ព្រមទាំងចាត់ការតាមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបន្ត ។

ប្រការ ២០ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលមានសមត្ថកិច្ចចំពោះបទល្មើសដែលមានចរិតពិសេសតាមច្បាប់ ដោយ ឡែកពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌសាមញ្ញ ហើយដែលមានចែងអោយផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ ពន្ធនាគារផងនិងពិន័យជាប្រាក់ផង ឬត្រូវរឹបអូសវត្ថុតាងព្រមទាំងមធ្យោបាយប្រព្រឹត្តបទល្មើសផងនោះមន្ត្រី នគរបាលយុត្តិធម៌នៃក្រសួងស្ថាប័នសាមីមានភារកិច្ចធ្វើកំណត់ហេតុបទល្មើស ប្រមូលភស្តុតាងនានានៃបទល្មើស និងចាប់ឃាត់ខ្លួនជនល្មើសបញ្ជូនទៅអយ្យការអមតុលាការខេត្ត-ក្រុង សមត្ថកិច្ចជាដរាប ក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីបំផុតតាម ស្មារតីមាត្រា ៣៩-៤០-៤១-៤២-៤៣-៤៤-៤៥-៤៦-៤៧-និងមាត្រា ៤៨ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌលើកលែង តែអំពើដែលត្រូវពិន័យអន្តរកាលដោយសេចក្តីសម្រេចរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលនៃក្រសួងស្ថាប័នសាមី ។ ករណីនេះ ប្រសិនបើជនល្មើសមិនព្រមបង់ប្រាក់ពិន័យអន្តរកាលទេនោះ ទើបមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៃស្ថាប័នសាមីរៀបចំ សំណុំរឿងប្តឹងទៅព្រះរាជអាជ្ញា ដើម្បីចាត់ការតាមច្បាប់ ។

ដោយឡែកចំពោះទំនិញដែលលចចេញពីអំពើរបស់ម្ចាស់ទំនិញដែលមានចែងក្នុងប្រការ ៣ នៃ ប្រកាសលេខ២៥៧-ប្រក-សហវ-ករ ចុះថ្ងៃទី១៨-០៧-១៩៩៦ របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ស្តីពីការគ្រប់គ្រង លើទំនិញនាំចូល គឺអំពើរបស់ម្ចាស់ទំនិញនោះពុំមានចរិតលក្ខណៈជាបទល្មើសគយ និងរដ្ឋាករទេ ។ ដូច្នោះប្រសិនបើ មានអំពើបែបនេះកើតឡើង គប្បីមន្ត្រីរដ្ឋបាល នៃទីស្នាក់ការគយ និងរដ្ឋាករ រៀបចំសំណុំរឿងប្តឹងទៅតុលាការរដ្ឋ ប្បវេណីនៃខេត្ត-ក្រុង ដែលទំនិញនោះតាំងនៅដើម្បីសុំអោយតុលាការសម្រេចរឹបអូសលក់ឡាយឡុងសម្រាប់យក ប្រាក់ទៅចាត់ចែងតាមប្រការ ៥ នៃប្រកាសស្តីពីការគ្រប់គ្រងលើទំនិញនាំចូលរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ នេះតាមការកំណត់ ។

ប្រការ ២១ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទាំងឡាយដែលមានភារកិច្ចអនុវត្តសេចក្តីសម្រេច ឬដីកា ឬសាលក្រម ឬ សាលដីកាស្ថាពររបស់តុលាការ របស់ចៅក្រម ឬរបស់តំណាងអយ្យការ ត្រូវស្ថិតក្រោមការណែនាំ និងត្រួតពិនិត្យពី ព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការខេត្ត-ក្រុង ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចត្រូវកំណត់កាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ជាមួយ ព្រះរាជអាជ្ញា ដែលច្បាប់ប្រគល់សិទ្ធិឱ្យអនុវត្តដោយមិនត្រូវរង់ចាំមានបញ្ជាតាមឋានានុក្រមទេ ប៉ុន្តែនៅពេលអនុវត្ត ប្រសិនបើមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌យល់ឃើញថាមានភាពស្មុគស្មាញ ត្រូវស្នើសុំគោលការណ៍ថ្នាក់របស់ខ្លួនដើម្បីចាត់

វិធានការអនុវត្តឱ្យបានសម្រេចតាមកាលបរិច្ឆេទដែលបានកំណត់ទុក ហើយត្រូវរាយការណ៍ពីសកម្មភាពអនុវត្ត ទាំងឡាយតាមការណែនាំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាជូនថ្នាក់លើរបស់ខ្លួនជាព័ត៌មាន ដើម្បីជួយមានវិធានការទប់ស្កាត់ភាពអសកម្មទាំងឡាយនៃការអនុវត្តន៍ ។

ប្រការ ២២ ការនាំខ្លួនពិរុទ្ធជនពីមន្ទីរឃុំឃាំងមកកាន់ទីសវនាការ ឬមកសួរយកចម្លើយតាមដីកាបង្គាប់របស់ព្រះ រាជអាជ្ញា ឬចៅក្រម ឬតុលាការ គឺមន្ត្រីអនុរក្សពន្ធនាគារសាមីមានភារកិច្ចទទួលខុសត្រូវក្នុងការចាត់ការឱ្យបាន សម្រេចតាមកាលកំណត់ ។

ដីកាបង្គាប់នេះត្រូវបញ្ជូនឱ្យដល់មន្ត្រីអនុរក្សពន្ធនាគារមានសមត្ថកិច្ច យ៉ាងតិចបំផុតមួយសប្តាហ៍ មុនកាលបរិច្ឆេទដែលបានកំណត់ដោយព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រម ឬតុលាការ រាល់បញ្ជីបាយ និងសោហ៊ុយចំណាយ ផ្សេងៗជាបន្តបន្ទាប់របស់ប្រធានមន្ទីរឃុំឃាំងសាមី ដែលមានភារកិច្ចបំពេញបែបបទ និងលើកគម្រោងសុំថវិការដ្ឋ ។

ចំណែកការនាំខ្លួនពិរុទ្ធជន ឬជនជាប់ចោទពីមន្ទីរឃុំឃាំងខេត្ត-ក្រុងមកសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬតុលាការ កំពូល ឬពីខេត្ត-ក្រុង មួយទៅខេត្ត-ក្រុងមួយ ប្រធានមន្ទីរឃុំឃាំងខេត្ត-ក្រុងសាមីអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការចាត់ចែង និងបំពេញបែបបទ សុំពេលការណ៍ថ្នាក់លើរបស់ខ្លួន និងលើកគំរោងផែនការចំណាយដើម្បីសុំថវិការដ្ឋ ។

ប្រការ ២៣ ចំពោះការអនុវត្តន៍ដីកានាំខ្លួន ដីកាចាប់ខ្លួន ដីកាស្វែងរកចាប់ខ្លួនរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើប អង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសមត្ថកិច្ចត្រូវយកស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់អនុវត្តឱ្យបានក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីបំផុត ដែលអាចធ្វើបាន ។ ក្នុងករណីមិនអាចរកឃើញជនដែលត្រូវនាំខ្លួន ចាប់ខ្លួន ឬស្វែងរកចាប់ខ្លួនទេ មន្ត្រីនគរបាល យុត្តិធម៌ដែលទទួលភារកិច្ចនេះ ត្រូវរាយការណ៍ជូនស្ថាប័នដែលចេញដីកានេះក្នុងរយៈពេលមួយខែយ៉ាងយូរ គិតពី ថ្ងៃបានទទួលដីកា ។

ប្រការ ២៤ មាត្រា ៣៦ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្ម ច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចាត់ទុកកងរាជអាវុធហត្ថ ជាមន្ត្រី នគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលមានសមត្ថកិច្ចអនុវត្តចំពោះតែបទល្មើសដែលពាក់ព័ន្ធ នឹងកិច្ចការយោធាប៉ុណ្ណោះ ។

ករណីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌសាមញ្ញជាសមត្ថកិច្ចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ផ្សេងទៀត ដែលមាន ដែនសមត្ថកិច្ចដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា ៣៦ថ្មី នៃច្បាប់ខាងលើនេះ ។ ចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌសាមញ្ញក្រៅពីបទ ល្មើស ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការយោធា ប៉ុន្តែជាប្រភេទបទល្មើសជាក់ស្តែងដែលខ្លួនបានជួបជាមួយហេតុបានទទួល បណ្តឹងអោយជួយជាបន្ទាន់ ក្នុងកាលៈទេសៈដែលអវត្តមានមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសមត្ថកិច្ច កងរាជអាវុធហត្ថ អាចធ្វើការចាប់ខ្លួនជនល្មើស ធ្វើកំណត់ហេតុ ប្រមូលភស្តុតាងបញ្ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញាភ្លាម ដោយមិនអនុញ្ញាតអោយ ធ្វើការឃាត់ខ្លួនទុកក្នុងទីតាំងរបស់ខ្លួនឡើយ ។ ក្នុងករណីមិនអាចបញ្ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញាបានទាន់ពេលទេកងរាជ អាវុធហត្ថត្រូវបញ្ជូនទៅមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលមានសមត្ថកិច្ចធ្វើការឃាត់ខ្លួនតាមកំណត់ច្បាប់និងចាត់ការប ន្ត។ កងរាជអាវុធហត្ថ ជាកម្លាំងសាធារណៈដែលព្រះរាជអាជ្ញាអាចកេណ្ឌកម្លាំងនេះអនុវត្តសេចក្តីសម្រេច ឬដីកា ឬ សាលក្រម ឬសាលដីកាស្ថាពរទាំងឡាយដែលមានសុពលភាព និងគតិយុត្តបានតាមមាត្រា ៥៦ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌ ។

ប្រការ ២៥ រៀងរាល់បំណាច់ខែនីមួយៗ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៃក្រសួងស្ថាប័នដែលមានចែងត្រង់ចំណុចទី ១០ នៃមាត្រា ៣៦ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្ម ច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវធ្វើបញ្ជីស្ថិតិសំណុំរឿងដែលអង្គការទាំង នោះបានសម្រេចពិន័យអន្តរការណ៍ ព្រមទាំងរបាយការណ៍ស្តីពីចំនួនទឹកប្រាក់ពិន័យដែលទារបានដាក់ចូលថវិការ ជូនមកព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការខេត្ត-ក្រុង ឱ្យបានទៀងទាត់ ។ ក្នុងករណីខកខានមិនបានរាយការណ៍ហើយត្រូវ បានរកឃើញថាមានការគែបន្លំ ត្រូវចោទប្រកាន់ និងផ្តន្ទាទោសពីបទកិបកេងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឬ តាមច្បាប់ផ្សេងទៀត ដែលចែងអំពីបទល្មើសប្រភេទនេះ ។

ប្រការ ២៦ ក្រៅពីភារកិច្ចដែលមានចែងក្នុងប្រការ ២៥ ខាងលើ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នៃស្ថាប័នទាំងនេះត្រូវ ចាត់ចែងអនុវត្ត សាលក្រម សាលដីកាស្ថាពរ របស់សាលាជម្រះក្តីគ្រប់ថ្នាក់ក្រោមការណែនាំនិងត្រួតពិនិត្យ របស់ព្រះ រាជអាជ្ញាអមតុលាការ ខេត្ត-ក្រុង នៃដែនដីសមត្ថកិច្ច ។